

УДК 821.111
О-76

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Переклад з англійської *Євгена Тарнавського*

Дизайнер обкладинки *Анастасія Камінська*

Розділ I

Родина Дешвудів здавна жила в Сассексі. Їхні землі були обширні, а резиденція містилася в Норленд-парку — в центрі їхнього маєтку, де протягом багатьох поколінь жили настільки поважно, що здобули загальну прихильність оточення та знайомих. Покійний власник цього маєтку був неодружений; він дожив до вельми похилого віку й упродовж багатьох років свого життя мав за компаньйонку й доморядницю свою сестру. Але її смерть, що настала на десять років раніше за його власну, спричинила помітні зміни в обійсті; щоб компенсувати таку втрату, господар запросив і прийняв до свого будинку родину небожа Генрі Дешвуда — законного спадкоємця маєтку Норленд, якому й мав намір його заповісти. Тож літній джентльмен комфортно проводив свої дні в товаристві небожа та небоги, а також їхніх дітей. Його прихильність до родичів тільки зростала. Постійна увага містера та місіс Генрі Дешвуд до його потреб, яка впливала не лише з інтересу, а й з доброти серця, дарувала старенькому всю втіху, на яку він ще міг сподіватися в цьому віці, а дитячий гомін додавав насолоди його існуванню.

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2026
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2026

ISBN 978-617-15-1988-6

Від попереднього шлюбу містер Генрі Дешвуд мав єдиного сина, а від теперішньої дружини — ще трьох доньок. Син, серйозний і поважний юнак, був щедро забезпечений чималим статком своєї матері, половина якого перейшла до нього після досягнення повноліття. Його шлюб, який відбувся невдовзі після цього, також збільшив багатство чоловіка. Тому спадкування маєтку Норленд для нього не було таке важливе, як для його сестер, адже їхні статки, незалежно від того, що могло б надійти їм унаслідок успадкування цього майна їхнім батьком, могли бути лише незначними. Їхня мати не мала нічого за душею, а батько — всього сім тисяч фунтів у своєму розпорядженні; бо решта статків його першої дружини також була призначена її дитині, а сам добродій мав лише довічне право користування.

Врешті старий джентльмен віддав Богові душу; його заповіт прочитали публічно, і, як майже будь-яка інша духовниця, він приніс стільки ж розчарування, скільки й задоволення. Тестамент не був ані настільки несправедливий, ані настільки невдячний, щоб позбавити небожа спадщини, проте він залишив маєток на таких умовах, що руйнували половину його вартості. Містер Дешвуд бажав цього радше заради дружини та доньок, ніж заради себе чи сина. Але задля його сина та чотирирічного внука документ був укладений так, що не залишав жодної можливості забезпечувати тих, хто був йому найдорожчий і хто найбільше того потребував, ані доходами з маєтку, ані продажем навколишніх цінних лісів. Усе відходило дитині, яка, час від часу навідуючи батька й матір у Норленді, вже здобула прихильність свого дядечка чеснотами, які аж ніяк не є незвичайними для дітей двох чи трьох років. Завжди приємні слова, палке бажан-

ня все робити по-своєму, безліч хитрощів і чимало галасу затьмарювали всі зусилля, яких роками докладали його небога зі своїми доньками. Однак добродій не хотів бути лихим і, на знак своєї прихильності до трьох дівчат, залишив кожній з них по тисячі фунтів.

Розчарування містера Дешвуда спершу було глибоке, але він мав веселу вдачу, завжди був оптимістично налаштований і мав підстави сподіватися прожити ще багато років, а живучи ощадливо, накопичити значну суму з доходів маєтку — і без того великого, та ще й здатного до майже негайного примноження прибутків. Але статок, який з'явився так пізно, тишив його всього дванадцять місяців. На довше він не пережив свого дядька; і десять тисяч фунтів, разом із попередньою спадщиною, — все, що залишилося його вдові та донькам.

За сином послали, щойно стало відомо про погіршення, і містер Дешвуд з усією силою та наполегливістю, яку ще дозволяла виявити хвороба, попросив його подбати про мачуху та сестер.

Містер Джон Дешвуд не був наділений такою глибокою почуттів, як решта родини, тож це прохання вразило його, але він пообіцяв зробити все можливе, щоб забезпечити їм комфорт. Батько заспокоївся таким запевненням, і містер Джон Дешвуд отримав час на роздуми, що саме можна зробити для родичів.

Він не був погано вихованим юнаком, хіба що бути холоднокривним і егоїстичним означає мати паскудний характер. Але загалом його шанували, бо поведився він пристойно, належно виконуючи свої щоденні обов'язки. Якби одружився з більш доброзичливою жінкою, то став би ще більш шанованим, ніж тепер. Міг би навіть вважатися приємним, бо був дуже молодий, коли взяв шлюб,

і щиро кохав свою дружину. Але місіс Джон Дешвуд була яскравою карикатурою на нього самого — вузьколобою й егоїстичною.

Коли молодик дав обіцянку батькові, то розмірковував про те, що може покращити добробут своїх сестер, подарувавши їм по тисячі фунтів кожній. Тоді він справді вважав себе здатним на таке. Перспектива чотирьох тисяч фунтів річного доходу на додачу до його теперішніх прибутків, та ще й решти половини спадку його матері, зігривала серце та спонукала до щедрості. «Віддати їм три тисячі фунтів було б щедро та достойно! Цього цілком вистачило б, щоб полегшити їхнє життя. Три тисячі фунтів! Так, я міг би виділити таку значну суму без особливих незручностей», — думав він тоді й багато днів поспіль, та й на мить не шкодував про таке рішення.

Ледь закінчився похорон його батька, як місіс Джон Дешвуд, не попередивши свекруху про свій намір, прибула зі своєю дитиною та супроводом. Ніхто не міг заперечити її право приїжджати, коли заманеться: з моменту смерті батька будинок належав її чоловікові; але нетактовність такої поведінки була настільки очевидна, що навіть для будь-якої жінки в становищі місіс Дешвуд, яка мала б лише пересічні людські почуття, це було би вкрай неприємно. Але в неї було таке сильне почуття честі, така романтична великодушність, що будь-яка подібна образа, хоч би хто її завдавав, була для неї джерелом неймовірної огиди. Місіс Джон Дешвуд ніколи не була улюбленицею в родині свого чоловіка; але досі вона не мала нагоди показати їм, з якою байдужістю до чужого добробуту може діяти, коли цього вимагають обставини.

Місіс Дешвуд так гостро відчувала цю неввічливу поведінку і так палко зневажала за неї свою невістку, що

після прибуття останньої назавжди покинула б цю оселю, якби благання старшої доньки не змусили задуматися про доречність від'їзду, а її власна ніжна любов до всіх трьох дітей згодом спонукала залишитись і заради них уникнути розриву з їхнім братом.

Старша донька Елінор, чиї поради були такі дієві, мала гострий розум і розсудливість, що дозволяло їй, хоча дівчині було лише дев'ятнадцять, стати порадицею своєї матері та часто стримувати, на загальну користь, ту палкість вдачі місіс Дешвуд, яка зазвичай призводила до необачних вчинків. Вона мала добре та ніжне серце, а почуття її були сильні, але дівчина знала, як ними керувати: це було усвідомлення, яке її ненька ще мала опанувати і якого одна з її сестер залясала ніколи не вчитися.

Здібності Маріанни в багатьох аспектах нічим не поступалися здібностям Елінор. Вона була прониклива й кмітлива, але надто завзята в усьому: її печалі та радощі не знали міри. Дівчина була щедрою, люб'язною, цікавою, але геть не розсудливою. Схожість між нею та її матір'ю вражала.

Елінор із тривогою помічала надмірну чуттєвість своєї сестри; але місіс Дешвуд цінувала та плекала її. Вони підбадьорювали одна одну у власному горі. Муки, які раніше охопили їх, знову поверталися, їх позбувалися, але вони виникали знову й знову. Жінки повністю віддалилися своєму горю, відчуваючи посилення нещастя в кожній думці, яку тільки могли собі дозволити, і вирішили ніколи не плекати втіху в майбутньому. Елінор також була вкрай засмучена; але вона все ж могла боротися, могла зосереджуватися. Вона була здатна радитися зі своїм братом, прийняти невістку після її приїзду та

поставитися до неї з належною пошаною; а також могла докласти зусиль, щоб спонукати матір до подібних зусиль і заохочувати до такої ж терпимості.

Маргарет, ще одна сестра, була добродушною та доброзичливою дівчиною; але оскільки встигла ввібрати в серце романтичні пориви Маріанни, при цьому не маючи її розуму, то в тринадцять років не було схоже, що з часом вона зможе зрівнятися зі своїми сестрами.

Розділ 2

Тепер господинею Норленду стала місіс Джон Дешвуд; а її свекруха та невістки були понижені до становища гостей. Однак жінка ставилася до них зі спокійною ввічливістю, а її чоловік — з усією добротою, яку міг відчувати до будь-кого, окрім себе, своєї дружини та їхньої дитини. Він справді наполягав, і навіть із певною ширістю, щоб родичі вважали Норленд своєю домівкою; і, оскільки жоден інший план не здавався місіс Дешвуд більш прийнятним, ніж залишитися там доти, доки не зможе знайти собі житло десь по сусідству, запрошення довелося прийняти.

Перебування в місці, де все нагадувало про колишню радість, було їй цілком до вподоби. У щасливі часи ніхто не міг бути життєрадіснішим за неї або володіти тією безмежною вірою в щастя, яка сама по собі вже є щастям. Але в гóрі вона так само цілком піддавалася власній фантазії й опинялася настільки ж за межами втіхи, як у радощах — поза всякими затьмареннями.

Місіс Джон Дешвуд не схвалювала того, що її чоловік надумав зробити для своїх сестер. Забрати три тисячі фунтів із майна їхнього любого маленького хлопчика